

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA BIBLIOTEKŲ RENOVACIJA IR MODERNIZAVIMAS

2010 m. spalio 5 d. Nr. VA-P-50-2-18
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
Valstybės kontrolės 5-ojo audito departamento direktorės Daivos Bakutienės
2010-02-09 pavedimą Nr. P-50-2

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:
Solveiga Naginevičiūtė (grupės vadovė)
Alvydas Aleknavičius
Tadas Ulevičius (dirbo iki 2010-08-06)
Vita Kondratavičiūtė
Sabinas Cycarevas (pradėjo nuo 2010-09-06)

Auditas pradėtas 2010-02-09
Auditas baigtas 2010-10-05

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

SANTRAUKA

Valstybinio audito „Bibliotekų renovacija ir modernizavimas“ tikslas – įvertinti bibliotekų renovacijos ir modernizavimo efektyvumą ir rezultatyvumą.

Audituoti pasirinkome Bibliotekų renovacijos ir modernizavimo 2003–2013 m. programą, nes tai pagrindinė Lietuvos viešųjų bibliotekų modernizavimo programa nuo Nepriklausomybės paskelbimo. Jos įgyvendinimui apskaičiuotas lėšų poreikis sudarė 313 mln. Lt. Taip pat pasirinkome nagrinėti projektą „Bibliotekos pažangai“, kurį pagal trišalį Kultūros ministerijos, Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos ir Bilo ir Melindos Geitsų fondo sutarimą vykdo Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo biblioteka. Visas projekto „Bibliotekos pažangai“ biudžetas siekia beveik 96 mln. Lt, o iš valstybės biudžeto jam numatyta skirti apie 13 mln. Lt.

Audito metu nustatėme, kad Kultūros ministerija neturi patvirtinusi bibliotekų strategijos, kurioje būtų numatyti pagrindiniai reikalavimai modernioms bibliotekoms, jų patalpoms, darbuotojų kvalifikacijai, tinklui, fondų struktūrai ir komplektavimui. Auditorių nuomone, dėl šių priežasčių yra grėsmė, kad lėšos, skiriamos bibliotekų renovacijai ir modernizavimui, gali būti naudojamos neefektyviai.

Nustatyta, kad: Bibliotekų renovacijos ir modernizavimo 2003–2013 metų programos struktūra ir valdymas turi būti iš esmės patobulinti, nes iki audito pradžios galiojusi praktika nesuteikia išsamių duomenų ir informacijos programos vykdymo tinkamumui ir rezultatyvumui įvertinti; iki 2010 m. fondų komplektavimui nebuvo skirta tiek lėšų, koks buvo apskaičiuotas poreikis, todėl planuoti rodikliai ne tik nepasiekti, bet net mažesni negu Bibliotekų renovacijos ir modernizavimo 2003–2013 metų programos pradžioje; programos dalis „Bibliotekų pastatų ir patalpų būklė“ įgyvendinta tik 29 proc., nors iki šios dienos skirta (175,4 mln. Lt) daugiau, negu buvo planuota (168,8 mln. Lt) skirti visai Bibliotekų renovacijos ir modernizavimo 2003–2013 metų programos daliai.

Projektas „Bibliotekos pažangai“ gali būti laikomas gerosios praktikos pavyzdžiu vykdant didelės apimties tarpinstitucinius projektus, nes prieš pradėdant projektą „Bibliotekos pažangai“ buvo atliktas pirminis situacijos/poreikio vertinimas, o jam vykstant periodiškai atliekami poveikio vertinimai, įgalinantys vykdytojus operatyviai spręsti iškilusius klausimus; projektas „Bibliotekos pažangai“ apima bibliotekų darbuotojų mokymus. Audito metu nustatyta, kad Lietuvos nacionalinės bibliotekos sutartyse su savivaldybėmis numatytos sankcijos dėl projekto „Bibliotekos pažangai“ tęstinumo užtikrinimo ir įsipareigojimų nesilaikymo yra nepakankamos ir neužtikrina projekto „Bibliotekos pažangai“ poveikio tęstinumo. Dėl to kyla rizika, kad nebus išlaikyta bibliotekų pasiekta pažanga. Įvertinę surinktus duomenis Kultūros ministerijai rekomendavome surinkti

informaciją apie už valstybės ir savivaldybių lėšas atnaujintus apskričių ir savivaldybių viešųjų bibliotekų pastatus ir plotą ir parengti ataskaitą apie investicijų rezultatus ir poveikį sektoriui; apibrėžti modernios bibliotekos sampratą, tikslus, tinklą, kokybinius reikalavimus bibliotekų pastatams įtraukiant juos į kultūros valdymo srities plėtros ilgalaikę programą ir užtikrinti projekto „Bibliotekos pažangai“ tęstinumą.

Lietuvos Respublikos Vyriausybei pasiūlėme, kol rengiama kultūros valdymo srities plėtros ilgalaikė programa ir tarpinstitucinis veiklos planas, sustabdyti naujų investicijų projektų, susijusių su bibliotekų veiklos gerinimu, planavimą. Taip pat rekomenduojame įpareigoti atitinkamą instituciją apie tai informuoti savivaldybes ir užtikrinti, kad, tęsiant pradėtus investicinius projektus, savivaldybių viešosios bibliotekos parengtų atnaujintų patalpų panaudojimo bibliotekų paslaugoms ir daugiafunkcinei veiklai planus.